

جمهوری آذربایجان، گرجستان و جمهوری ترکیه که از این پس به عنوان «طرفین» مورد اشاره قرار می‌گیرند؛ با تمایل به توسعه و تقویت روابط دوستانه موجود و همکاری میان دولتهای خویش؛ با اعتقاد به این که تروریسم، که زمینه قانونی نداشته و تخطی آشکار از حقوق بشر است، تهدید بزرگی علیه صلح، امنیت و ثبات بین‌المللی، تمامیت ارضی و ارزشهای دموکراتیک کشورها می‌باشد؛

با در نظر گرفتن پیوند طبیعی میان تمام اشکال و ظواهر تروریسم و جرایم سازمان یافته و این که قاچاق مواد مخدر و مواد روانگردان، قاچاق انسان‌ها و تسلیحات و پول شویی به عنوان مظاهر جرایم سازمان یافته، ابعاد وسیعی در جهان پیدا کرده‌اند؛ با تشخیص لزوم تلاش مشترک برای بازداشتن محافلی که مستقیم و یا غیرمستقیم از تروریسم و جرایم سازمان یافته حمایت می‌کنند؛

با تأکید بر اراده مشترک نسبت به همکاری نزدیک به منظور مبارزه مؤثر با تروریسم، تمام انواع جرایم سازمان یافته و پول شویی؛

با توافق نسبت به ایجاد هرچه سریع‌تر سازوکارهای ضروری برای همکاری بین مؤسسات صلاحیت‌دار، که بر پایه برابری و منافع متقابل در میان آنها تقویت و توسعه پیدا خواهد کرد و آغاز بی‌درنگ مبارزات مشترک برحسب قوانین ملی و همچنین موافقتنامه‌های بین‌المللی؛ براساس ذیل توافق نمودند:

فصل اول: مبارزه علیه تروریسم

ماده ۱

با در نظر گرفتن نکاتی که در مقدمه اشاره گردید، طرفین باید به منظور پیشگیری از آمادگی و اجرای اعمال تروریستی علیه امنیت، تمامیت ارضی، مصونیت

مرزها و شهروندان سایر طرفین از هرگونه تعرض، همچنین شمول آن بر نمایندگی‌های دیپلماتیک در کشورهای آنها، متخصصین و دوره‌های آموزشی؛ اقداماتی را به عمل آورند.

ماده ۲

طرفین باید نسبت به مبادله تمام اطلاعات لازم و اسناد مطالبه شده توسط طرف دیگر در خصوص جدایی‌طلبی و سایر اشکال گروه‌های تروریستی، سازمانها و افرادی که در سرزمین هر دولتی علیه طرفین فعالیت می‌کنند، اقدام نمایند؛ مشروط بر این که اسناد و اطلاعات مذکور در زمره اسناد ملی نباشد.

ماده ۳

طرفین باید برای تأسیس یک بانک اطلاعاتی به منظور جمع‌آوری اطلاعات درباره اعمال و روش‌ها، طرز عمل، روابط متقابل و منابع مالی سازمانهای تروریستی، شبکه‌های جرایم سازمان یافته، گروهها و افراد مرتبط با آن؛ منشاء تسلیحات، مهمات، رادیو اکتیو، مواد منفجره، مواد شیمیایی، بیولوژیکی و سمی به کار رفته در اعمال تروریستی و طبقه‌بندی و ارائه این اطلاعات برای استفاده مشترک؛ همکاری نمایند. مکان، ویژگی، سرمایه‌گذاری و شیوه‌های بهره‌برداری از این سیستم از طریق ملاقاتهای سه‌جانبه باید معین شود.

طرفین باید بلادرنگ و بدون درخواست قبلی، اطلاعات مربوط به منشاء تسلیحات، مهمات، رادیو اکتیو و مواد منفجره، مواد شیمیایی، بیولوژیکی و سمی مورد استفاده در اعمال تروریستی را به بانک اطلاعاتی مذکور منتقل نمایند. تا زمان برقراری این سیستم، طرفین باید این اطلاعات را بر حسب درخواست طرفین دیگر به آنها ارائه نمایند.

طرفین باید اقدامات ضروری را جهت حصول اطمینان از سیر اطلاعات به بانک اطلاعاتی مذکور به عمل آورند.

ماده ۴

طرفین باید در زمینه‌های امنیت و پاسداری از حمل و نقل هوایی، جاده‌ای، دریایی، راه‌آهن و راه‌های داخلی در مقابل اعمال تروریستی و همچنین تحرکات وسایل نقلیه مشکوک در موارد یاد شده؛ همکاری نمایند.

ماده ۵

طرفین باید هرگونه کمک‌های فنی و پشتیبانی، از جمله ارتباطات را در خصوص مبارزه

علیه تروریسم در اختیار یکدیگر قرار دهند و ارتباط بین سازمانهای تروریستی و گروههای جرایم سازمان یافته را ملحوظ نظر قرار دهند. همچنین، مطابق با قوانین ملی خود، در جهت تشخیص و حذف منابع مالی آنها؛ همکاری نمایند.

ماده ۶

طرفین باید اقدامات مناسبی را، مطابق با قوانین ملی خود و موافقتنامه‌ها برای حمایت قانونی در مورد اخراج آن دسته از شهروندان طرف قرار داد که مرتکب اعمال تروریستی علیه یکی از طرفین در کشور خود آنها و نسبت به کشور مبداء خویش شده‌اند؛ به عمل آورند.

ماده ۷

طرفین باید برای شناسایی و تحقیق افراد و مؤسساتی که مستقیم و یا به‌طور غیرمستقیم به نفع گروههای تروریستی و جرایم سازمان یافته در داخل کشورهای خود عمل می‌کنند؛ تلاش نمایند و از فعالیتهای بزهکارانه این افراد و مؤسسات (که هویت غیرقانونی آنها از راههای امنیتی مشخص و تأیید گردیده است) ممانعت به عمل آورند. برای این منظور، آنها باید نسبت به همکاری سازنده از طریق مقامات صلاحیت‌دار خویش، کوشش نمایند.

ماده ۸

طرفین باید برای اتخاذ ابتکارات مشترک در عرصه‌ها و موافقتنامه‌های بین‌المللی به‌منظور کسب نتایج مفید و مؤثر، همکاری و از یکدیگر حمایت نمایند.

فصل دوم: مبارزه علیه جرایم سازمان یافته

ماده ۹

طرفین باید اقدامات لازم را در سرزمینهای تحت حاکمیت خود برای جلوگیری از فعالیتهای مخرب شبکه‌های جرایم سازمان یافته علیه امنیت و نظم عمومی طرفین دیگر، به عمل آورند و با مبادله اطلاعات و اسناد در این زمینه کاملاً همکاری نمایند.

طرفین باید عمدتاً در زمینه‌های ذیل همکاری به‌عمل آورند.

الف) مبارزه علیه قاچاق تسلیحات، مهمات، مواد منفجره، مواد سمی، شیمیایی، بیولوژیکی و اتمی و اعمال غیرقانونی صورت گرفته با استفاده از این مواد.

ب) مبارزه علیه تولید، توزیع و قاچاق موادمخدر و مواد روانگردان و انتقال غیرقانونی و سوءاستفاده از اشکال اولیه آن.

ج) مبارزه علیه تحریف و کاربرد غیرقانونی حقوق مالکیت، اسکناس، اوراق بهادار، گذرنامه، روادید و سایر اسناد رسمی هویت.

د) مبارزه علیه مهاجرت غیرقانونی و قاچاق انسان‌ها.

ه) مبارزه علیه سرقت وسایط نقلیه (و ارتباطات خصوصی).

و) مبارزه علیه قاچاق آثار تاریخی، فرهنگی و هنری، مواد معدنی با ارزش و سایر کالاها.

ز) مبارزه علیه سایر اشکال جرایم سازمان یافته.

ماده ۱۰

طرفین مطابق قوانین ملی خویش، باید اطلاعات و اسناد اعمال بزهکارانه مربوط به تحقیقات و بازرسی از افراد درگیر در تروریسم و جرایم سازمان یافته را مبادله نمایند.

طرفین باید سریعاً اطلاعات به دست آمده در خصوص تلاش‌ها و فعالیت‌های مذکور را به یکدیگر منتقل نمایند. برای نیل به این منظور، باید تماس پیوسته میان مقامات مربوطه طرفین برقرار شود.

ماده ۱۱

طرفین با در نظر داشتن این که افراد درگیر در اعمالی که مطابق قوانین ملی آنها جرم محسوب می‌گردد، عموماً از اوراق و اسناد هویت ساختگی استفاده می‌کنند، باید در زمینه کنترل دقیق اوراق هویت در مبادی ورود و خروج همکاری نموده و اقدامات ضروری را در مرزها به عمل آورند.

مقامات مربوطه در نقاط مرزی می‌توانند به‌طور مستقیم با هم‌تایان خود در چارچوب صلاحیت رسمی خویش تماس حاصل نمایند تا دوباره موضوعاتی مانند اتخاذ اقدامات مشخص، جلوگیری از جرایم در شرف تکوین یا بررسی جرایمی که قبلاً صورت گرفته و شناسایی آنهایی که مرتکب این جرایم شده‌اند، مذاکره نمایند.

طرفین می‌توانند کمیسیون‌های فرعی را جهت حصول اطمینان از همکاری واحدهای مرزی خود تشکیل دهند. این کمیسیون‌ها باید براساس تصمیم طرفین تشکیل جلسه دهند.

ماده ۱۲

طرفین باید (با تبادل اطلاعات و نظرات کارشناسی) یکدیگر را به طور مرتب آگاه نمایند و برحسب انواع جرایم سازمان یافته‌ای که تازه پدید آمده‌اند، روشها و شیوه‌های مرتبط با این جرایم و اقدامات ممکن برای ممانعت از آنها، نسبت به تبادل کارشناسان اقدام نمایند. طرفین باید کمیسیون‌های فرعی ویژه‌ای را در میان بخشهای واجد صلاحیت مقامات مربوطه برای تبادل مؤثر اطلاعات و داده‌ها تشکیل دهند.

ماده ۱۳

اطلاعات و اسناد مبادله شده مطابق این موافقتنامه، باید بر حسب خواست طرفین محرمانه تلقی شده و براساس شرایط و اهداف تعیین شده از سوی طرف ارائه دهنده آنها، مورد استفاده قرار گیرد. طرفین هرگز نباید چنین اطلاعات و اسنادی را به کشور و یا سازمان ثالثی غیر از طرفین خود انتقال دهند.

طرفین باید اقدامات مؤثری را در مقابل دسترسی غیرمجاز به اطلاعات واگذاری شده و همچنین جرح و تعدیل و انتشار آنها به عمل آورند.

ماده ۱۴

طرفین باید همکاری لازم را در موارد ذیل انجام دهند:

۱. تبادل اطلاعات درباره افراد و موارد مشخص.
۲. مبادله اطلاعات و همکاری در خصوص واگذاری نمونه‌ها و یا نسخ اصلی و گزارشهای تحلیلی و یا گزارشهای کارشناسی، اسناد رسیدگی به مواد مخدر توقیف شده، مواد روانگردان و همچنین انتقال اطلاعات به طرفین ذی ربط بدون درخواست قبلی، در صورتی که مورد توجه طرف دیگر باشد.
۳. ابتکار عمل مشترک برای کسب نتایج مفید و مؤثر در عرصه بین‌المللی و موافقتنامه‌های مربوط به مبارزه با مواد مخدر و حداکثر حمایت از یکدیگر.

ماده ۱۵

طرفین باید اقدامات لازم را برای ایجاد سازوکار همکاری در زمینه مبارزه با تولید غیرقانونی، تملک و یا استفاده از مواد مخدر و هماهنگی فعالیتها در این زمینه، به عمل آورند.

ماده ۱۶

طرفین باید تمام اطلاعات موجود درباره شیوه‌ها و روشهای مورد استفاده در تولید غیرقانونی، حمل و نقل، اختفاء و توزیع این مواد و همچنین هویت قاچاقچیان و ایادی توطئه‌گر آنها، از جمله اطلاعات مربوط به وسایط نقلیه‌ای که جهت اختفاء و حمل غیرقانونی این مواد مورد استفاده قرار می‌گیرند و اشیای قیمتی مذکور در ماده ۹ و شیوه‌های مناسب جهت مشخص ساختن آنها را بدون درخواست قبلی به مقامات صلاحیت‌دار طرف دیگر ارائه نمایند.

ماده ۱۷

دادوستد قانونی مواد مخدر و مواد روانگردان در میان طرفین باید مطابق پیش‌بینی‌های به عمل آمده در پیمان مواد مخدر سال ۱۹۶۱ که طی پروتکل ۱۹۷۲ مورد تجدیدنظر قرار گرفته، صورت گیرد. رعایت توافقنامه مواد روانگردان سال ۱۹۷۱ و پیمان سازمان ملل متحد علیه قاچاق مواد مخدر و روانگردان سال ۱۹۸۸ و تصویب مقامات صلاحیت‌دار طرف وار دکننده، ضرورت دارد.

ماده ۱۸

طرفین باید برای اتخاذ اقداماتی جهت توان بخشی معتادین به مواد مخدر در محدوده امکانات خویش مساعدت کرده و در جهت فعالیت‌های آموزشی مشترک و تبادل تجربه در هر زمینه، عمل نمایند.

ماده ۱۹

طرفین باید اقدامات لازم را به منظور جلوگیری از پول‌شویی در کشورهای خویش اتخاذ نمایند. آنها باید برای تدارک روش‌های مبارزه با پول‌شویی، به‌طور مشترک عمل کنند و اطلاعات موجود درباره روشها و شیوه‌های مورد استفاده برای پول‌شویی را مبادله نمایند. این همکاری باید براساس توصیه‌های گروه کاری اقدام مالی^۱ در خصوص پول‌شویی انجام گیرد.

ماده ۲۰

طرفین، براساس قوانین ملی و تعهدات بین‌المللی خویش، باید از تحویل کنترل شده مواد مخدر و روانگردان، مواد اولیه به کار رفته جهت تولید آنها، منابع مالی و پول سیاه و اشیای قاچاق وابسته به آنها، اطمینان حاصل نمایند. این همکاری باید بین مقامات صلاحیت‌دار

1. FATF

مصرح در قوانین ملی طرفین به عمل آید.

ماده ۲۱

طرفین باید به مبادله اطلاعات و اتخاذ اقدامات مشترک در مبارزه علیه قاچاق تسلیحات، مواد منفجره که منابع مالی حیاتی برای سازمانهای تروریستی می باشند، بپردازند.

فصل سوم: امنیت کریدور انرژی شرق - غرب ماورای قفقاز

ماده ۲۲

برقراری یک سیستم امنیتی برای محافظت از کریدور انرژی شرق - غرب ماورای قفقاز در چارچوب هماهنگی و همکاری نزدیک، تدارک این سیستم با فن آوری نوین، آموزش افراد در نظر گرفته شده برای محافظت از خطوط لوله، تبادل اطلاعات و سایر امور مربوطه باید به وسیله یک پروتکل مشترک از سوی ترکیه، آذربایجان و گرجستان تنظیم گردد.

فصل چهارم: تمهیداتی نهایی

ماده ۲۳

طرفین باید یک کمیسیون عالی مرکب از کارشناسانی از مؤسسات صلاحیت دار خویش ایجاد نمایند. این کمیسیون باید به طور متناوب حداقل یک بار در سال با هماهنگی وزرای امور خارجه جهت تحلیل و ارزیابی نحوه اجرای همکاری ذکر شده در این موافقتنامه و ارائه پیشنهادات جدید، تشکیل جلسه دهد. کمیسیون مذکور باید پیشنهادات خود را در زمینه های مختلف به وزرای امور خارجه و مقامات مربوطه گزارش نماید.

طرفین باید از تشکیل کمیسیون های فرعی در زمینه های پیش بینی شده در این موافقتنامه اطمینان حاصل نموده و با تعیین عملکرد آنها، فعالیتهای آنها را هماهنگ سازند. فعالیتهای کمیسیون های فرعی باید تحت نظارت عالی کمیسیون عالی قرار گیرد.

طرفین باید کانالهای ارتباطی در میان مقامات صلاحیت دار خود را به منظور اطمینان از تبادل اطلاعات ذکر شده در این موافقتنامه، مبادله نمایند.

ماده ۲۴

وزراء و یا مقامات مربوطه طرفین باید در صورت لزوم با هم ملاقات کرده و امور مربوط به

همکاری را مورد بررسی قرار دهند.

ماده ۲۵

این موافقتنامه نباید مانع اجرای تعهدات طرفین، از جمله موافقتنامه‌های دو و یا چندجانبه‌ای که قبلاً به آن متعهد شده‌اند، گردد.

تفسیر همه اصطلاحات به کار رفته در این موافقتنامه باید مطابق اصطلاحات توافقات بین‌المللی که طرفین به آن متعهد شده‌اند، باشد.

ماده ۲۶

این موافقتنامه باید مورد تصویب قرار گیرد. یادداشتهای حاکی از اتمام روند تصویب، باید در اختیار ترکیه که وظایف مربوط به حفظ آنها را عهده‌دار خواهد گردید، قرار گیرد. این موافقتنامه باید در نخستین روز از ماه پس از تحویل سومین سند تصویب شده به مرحله اجرا درآید.

این موافقتنامه باید به مدت پنج سال اجرا گردد و به‌طور خودکار برای دوره‌های مشابه دیگر نیز می‌تواند تمدید شود مگر این که یکی از طرفین از طریق مجاری دیپلماتیک تصمیم خود را برای پایان دادن به آن، حداقل شش ماه پیش از انقضاء مدت آن، اعلام دارد.

ماده ۲۷

پس از به مرحله اجرا درآمدن این موافقتنامه، سایر کشورهای علاقمند می‌توانند در صورت موافقت همه طرفین به این موافقتنامه بپیوندند.

اسناد حاکی از پذیرش باید نزد کشور نگهدارنده آنها حفظ گردد.

کشور مذکور باید طرفین را از نگهداری اسناد مصوب، تاریخی که موافقتنامه طبق پیش‌بینی به عمل آمده در ماده ۲۶ به مرحله اجرا درخواهد آمد، اسناد مربوط به درخواست و پذیرش سایر کشورها و خروج هر کشوری از این موافقتنامه، آگاه نماید.

این موافقتنامه در روز ۳۰ آوریل سال ۲۰۰۲ در ترابوزان در یک نسخه واحد به زبانهای آذربایجانی، انگلیسی، گرجی و ترکی تهیه شده و هریک از آنها معتبر می‌باشد. در صورت عدم توافق بر سر تفسیر آن، متن انگلیسی مورد قبول خواهد بود.

ترجمه سعید نقی‌زاده - مرکز مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز